

Συνέντευξη του Προέδρου της Ι.Κ. Τρικάλων κ. Ιάκωβου Βενουζίου στον Θανάση Κατσικίδη, [Politically Incorrect, 3.9.2021](#) ([Δείτε εδώ το Video](#)) :

Αναζητώντας και καταγράφοντας την Ιστορία όπως την περιγράφουν οι πρωταγωνιστές της, επισκεφτήκαμε την πόλη των Τρικάλων, αυτή τη φορά γυρίζοντας πίσω το χρόνο στην εποχή που άκμαζε η Εβραϊκή Κοινότητα της περιοχής και συμβίωνε ειρηνικά και αρμονικά με τα αντίστοιχα Χριστιανικά φύλα.

Ο Πρόεδρος της Κοινότητας κ. Ιάκωβος Βεζουνίου μας υποδέχτηκε με πολλή θερμότητα και μας ξενάγησε στις μνήμες του παρελθόντος και στην άλλοτε ακμάζουσα συνοικία, ενώ μας καλωσόρισε στο ιερό σπιτικό της Κοινότητας, της ανακαινισμένης πλέον Συναγωγής.

Ερώτηση: Καλημέρα, θα ήθελα να σας ρωτήσω για την Κοινότητα των Ελλήνων Εβραίων των Τρικάλων κατά την περίοδο του πολέμου και θα ήθελα να μου πείτε για το 1944 και όλους αυτούς τους ανθρώπους που βρέθηκαν στα Στρατόπεδα Συγκέντρωσης του Άουσβιτς-Μπιρκενάου.

Απάντηση: Η κοινότητα Τρικάλων είναι μία από τις τυπικές Ρωμανιώτικες Κοινότητες που υπήρχαν από το Μεσαίωνα και συγκεκριμένα από το 1179. Ο περιηγητής-Ραβίνος από την σεφαραδίτικη Ισπανία περιγράφει ότι βρήκε Εβραϊκές εστίες στα Τρίκαλα, άρα θεωρούμε ότι τουλάχιστον από αυτήν την περίοδο που είναι καταγεγραμμένη υπάρχει η Εβραϊκή παρουσία στα Τρίκαλα και από τότε είναι αδιάλειπτη μέχρι τις σημερινές ημέρες που μιλάμε.

Σχετικά με την κατάσταση της συνύπαρξης των Εβραίων στο χώρο των Τρικάλων και της ευρύτερης Δυτικής Θεσσαλίας έχω να παρατηρήσω ότι υπήρξε μία αρμονική σύζευξη αυτών των δύο θρησκειών, με σχέσεις στοργής θα έλεγα που αποδείχτηκαν την περίοδο της Μαύρης Κατοχής.

Η Κοινότητα Τρικάλων είχε εξαπλωθεί πριν το 1940 σε 3 άλλες πόλεις της Δυτικής Θεσσαλίας, στην Καρδίτσα και στα Φάρσαλα, με μητροπολιτική Κοινότητα τα Τρίκαλα. Το σύνολο των κατοίκων εκείνης της περιόδου ήταν περίπου 550 άτομα. Την περίοδο της Κατοχής όλη η Ελλάδα υπέφερε τα πάνδεινα και ιδιαίτερα το Εβραϊκό στοιχείο με την παρουσία των Γερμανών στην περιοχή, ενώ άρχισαν οι φυλετικές διακρίσεις από τον Απρίλιο του 1941.

Ευτυχώς για την περιοχή των Τρικάλων, οι Γερμανοί διαίρεσαν την Ελλάδα σε 3 ή 4 τομείς, με αποτέλεσμα η περιοχή των Τρικάλων και της Δυτικής Θεσσαλίας γενικά να περιέλθει στην εξουσία των Ιταλών του Μουσολίνι, οι οποίοι παρόλο που είχαν φυλετικές διακρίσεις σαν φασιστικό Καθεστώς, ευτυχώς δεν είχαν ιδιαίτερα προγράμματα εξόντωσης του Εβραϊκού στοιχείου.

Οπότε μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1943 η ζωή της Κοινότητας ήταν σε ανησυχία, μαθαίνανε τα γεγονότα στη Θεσσαλονίκη και σε άλλες πόλεις της Μακεδονίας που ήταν οι Γερμανοί και οι Βούλγαροι και οπωσδήποτε ήταν κουμπωμένοι, παρόλα αυτά η ζωή τους ήταν σε φυσιολογικό επίπεδο.

Υπήρχαν όμως και μέλη της Κοινότητας τα οποία είχαν ζήσει σαν φοιτητές στη Γερμανία την περίοδο του 1930 και ιδιαίτερα τη «Νύχτα των Κρυστάλλων», οι οποίοι είχαν εκδιωχθεί και είχαν επιστρέψει στην πατρίδα τους γη, στα Τρίκαλα. Εξαιτίας αυτών των φυλετικών διακρίσεων που συνέβησαν στη Γερμανία με τους Ναζιστές, αυτοί ήταν οι κήρυκες των σκέψεων και των αποφάσεων και των ενεργειών των Ναζι, ούτως ώστε πέρα από τις πληροφορίες που υπήρχαν για τη Θεσσαλονίκη, υπήρχε και ζωντανή μαρτυρία στα μέλη της Κοινότητας για τις προθέσεις των Γερμανών.

Ευτυχώς εκείνη την περίοδο είχε αναπτυχθεί και το Αντιστασιακό κίνημα, οπότε τα βουνά των Τρικάλων ήταν σχεδόν ημι-ελεύθερη περιοχή. Η αγάπη των κατοίκων του νομού Τρικάλων εκδηλώθηκε με το να φυλάξουν και να περιθάλψουν Εβραϊκές οικογένειες, όπως και τη δική μου και όλων των άλλων που επέζησαν από την Κατοχή, καθώς επίσης πάρα πολλοί νέοι που είχαν τη δυνατότητα να πάρουν οπλισμό, με τον έναν ή τον άλλον τρόπο μετείχαν στην Αντίσταση, βοηθώντας την απελευθέρωση της Ελλάδας και των Τρικάλων από τη Γερμανική μπότα.

Παρόλα αυτά, στις 24 Μαρτίου 1944 έγινε το μπλόκο της Κοινότητας Τρικάλων, πρωί, χαράματα, με φωνές και με άλλες βίαιες ενέργειες οι Γερμανοί συνέλαβαν όσα μέλη της Κοινότητας βρέθηκαν στα σπίτια τους εκείνη τη συγκεκριμένη ημερομηνία, τους φόρτωσαν σε καμιόνια, με κατεύθυνση ένα Στρατόπεδο Συγκέντρωσης αρχικό στη Λάρισα, όπου εκεί έμειναν περίπου μια εβδομάδα. Συγκεντρώθηκαν και άλλοι από τις άλλες περιοχές της Θεσσαλίας και της Ηπείρου, με αποτέλεσμα από εκεί σιδηροδρομικά να κατευθυνθούν στο Άουσβιτς και εκεί η πλειονότητα αυτών των ανθρώπων να βρει το θάνατο με φρικτό τρόπο. Συνελήφθησαν από τα Τρίκαλα 142 μέλη μας.

Κατά τα τέλη του 1945 μια προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή μελών της Κοινότητας Τρικάλων απευθύνθηκε στον Διεθνή Ερυθρό Σταυρό προκειμένου να πληροφορηθεί για την τύχη των μελών που απήχθησαν από τους Γερμανούς και μετέβησαν στο Άουσβιτς.

Δεδομένου ότι μέχρι και 30 Δεκεμβρίου του 1945 δεν υπήρχαν πληροφορίες σχετικά με το τι συνέβη στο Άουσβιτς και στα άλλα Στρατόπεδα Συγκέντρωσης και ζητούσε η Επιτροπή αυτή να πληροφορηθεί την τύχη αυτών των ανθρώπων.

Τελικά μετά το '46 άρχισαν να έρχονται κάποιοι από αυτούς που είχαν συλληφθεί και έτσι αρχικά διαπιστώθηκε ότι από τα 142 άτομα που συνελήφθησαν, επέστρεψαν 10 που διεσώθησαν, με αποτέλεσμα να έχουμε 132 θύματα.

Σήμερα όμως στην επίσκεψη που κάνατε στη Συναγωγή και στο μνημείο Ολοκαυτώματος έχουμε προσθέσει και άλλα 7 άτομα Τρικαλινής καταγωγής που συνελήφθησαν και θανατώθηκαν την ίδια περίοδο σε άλλες περιοχές της Ελλάδος και έτσι ανεβαίνει ο αριθμός στους 139, για αυτό και είδατε σήμερα τον αριθμό 139. Αυτός είναι και ο επίσημος απολογισμός της Κοινότητας Τρικάλων για τα θύματα του στο Ολοκαύτωμα.

Ερώτηση: Βλέπω πως σήμερα διατηρείτε τον χώρο και τον συντηρείτε. Θα ήθελα να μου πείτε ποια είναι η σημερινή κατάσταση της Εβραϊκής Κοινότητας των Τρικάλων.

Απάντηση: Ακολουθεί την τύχη της Ελληνικής Επαρχίας και για έναν επιπλέον λόγο ότι μετά τη λαίλαπα της Κατοχής οι οικογένειες της Κοινότητάς μας έδωσαν μεγάλη μάχη για να αποκτήσουν πίσω τα περιουσιακά τους στοιχεία, τα ακίνητα.

Θυμάμαι τη μητέρα μου που είχε κληρονομικό από την οικογένειά της ένα σπίτι και χρειάστηκε 5 μηνών δικαστήρια για να μας παραχωρήσουν ένα δωμάτιο επιστρέφοντας από τα βουνά, μετά από τη διάσωσή μας στην Κατοχή.

Δυστυχώς, οι συνθήκες δεν ήταν καθόλου καλές για τα μέλη αυτά που επέστρεψαν, με αποτέλεσμα πάρα πολλοί από αυτούς να μεταναστεύσουν στο Ισραήλ, την εποχή που ιδρύθηκε το Κράτος και άλλοι να μεταναστεύσουν επίσης στην Αμερική, στην Ευρώπη, όπως συνέβη με κάποιους από τους ομήρους οι οποίοι είχαν διασωθεί και στη συνέχεια στο εσωτερικό της Ελλάδος, με κύρια πόλη συγκέντρωσης την Αθήνα, όπως συμβαίνει σε όλη την Ελλάδα.

Σήμερα δυστυχώς είμαστε πολύ λίγα μέλη και προσπαθούμε να διατηρήσουμε τα έθιμα μας, τις αρχικές μας καταβολές, προκειμένου να περισώσουμε αυτό που υπήρχε κάποτε και αν μπορέσουμε να το αναπτύξουμε, γιατί όχι;

Βρίσκεστε σήμερα σε μια ανακαινισμένη Συναγωγή. Αυτή η Συναγωγή έχει ένα ιστορικό που είναι δείγμα της αλληλοϋποστήριξης του Ελληνικού Χριστιανικού στοιχείου με το Ελληνικό Εβραϊκό στοιχείο, τι σημαίνει αυτό;

Υπήρχε στο χώρο που βρισκόμαστε μια παλιά μικρή Συναγωγή που έλκει την καταγωγή από την εποχή της Τουρκοκρατίας.

Μέχρι το 1930 λειτουργούσαν οι 2 Συναγωγές στα Τρίκαλα, αυτή ήταν η δεύτερη. Επειδή υπήρχε πληθυσμός και δεν ήταν αρκετός ο χώρος της χρειάστηκε να κάνουμε μια άλλη Συναγωγή και χτίστηκε το 1930 η καινούργια Συναγωγή περίπου με τη διάταξη που βλέπουμε σήμερα, δηλαδή χτίστηκε το κεντρικό κτήριο, με τη συνδρομή και την αφιλοκερδή χρηματοδότηση και από φτωχούς και από πλούσιους Εβραίους των Τρικάλων.

Παρόλα αυτά υπήρχε πάντοτε η αλληλεγγύη, κυρίως των Τρικάλων και της Καρδίτσας, οι Δήμοι αυτοί χρηματοδότησαν με δικά τους χρήματα την ανέγερση αυτού του ιστορικού ναού που βρισκόμαστε σήμερα εδώ.

Έχουμε πραγματοποιήσει μια τεράστια εκστρατεία, ευαισθητοποιώντας μέλη της Κοινότητάς μας που βρίσκονται εκτός Τρικάλων, το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο, που στέφθηκε επικεφαλής αυτής της προσπάθειας της ανακαίνισης της Συναγωγής, και ιδιαίτερα ο Πρόεδρος τους, ο Δαβίδ Σαλιέλ, που είναι και Πρόεδρος της Κοινότητας της Θεσσαλονίκης. Οι δικές του κυρίως ενέργειες είχαν αποτέλεσμα να χρηματοδοτηθεί από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας με ένα πολύ καλό ποσό αυτή η προσπάθεια ανέγερσης και αν είδατε μέσα στη Συναγωγή που σας έδειξα την πινακίδα που έχουμε αφιερώσει στους πρωτεργάτες ανακαίνισης αυτής της Συναγωγής. Ήθελα να το τονίσω αυτό γιατί είναι υποχρέωσή μου, πέρα από ότι σαν άτομο που ενήργησαν επί σειρά ετών.

Ερώτηση: Έχοντας υπάρξει ένα παιδί του πολέμου, ένας Έλληνας που διασώθηκε, γιατί πολλοί άλλοι δεν είχαν αυτήν την τύχη, θα ήθελα να σας ρωτήσω το ποιο είναι το αντιπολεμικό σας μήνυμα για τις νέες γενιές;

Απάντηση: Ποτέ πόλεμος, ποτέ επιστροφή στο Ναζισμό, Φτάνει πια με τους εξανδραποδισμούς!

Εμείς με τη σειρά μας να ευχαριστήσουμε τον κ. Βενουζίου για το ταξίδι που μας προσέφερε στο παρελθόν και το παρόν της Εβραϊκής Κοινότητας Τρικάλων, ένα ταξίδι στην Ιστορία και στις ρίζες της σύγχρονης εποχής και να επιμείνουμε στην τελική φράση του κ. Βενουζίου: «Φτάνει πια!».

Πηγή: Ιστότοπος [Politically Incorrect, 3.9.2021, του Θανάση Κατσικίδη](#)